

cf. IX. 66.

Robertus monachus
de bello contra Turcas,
(historia Hierosolymitana)

cf. C. F. III. 12 ubi impressum est.

vgl. Friedr. Kraft in Quellen u. Forschungen zur Sprach-
u. Culturgesch. d. germ. Völker. Heft 96, S. 194, Nr. 1.

vgl. Pothast, Biblioth. histor. med. aevi S. 516. -

Incipi
N
hanc
legere
teller
ea
in

am. quia hanc scribere o
tiam. Quida enim abbas
pbitate pditus. ostendit n
cundum hanc matiam. s
tam quia initium suu qu
stium fuit n habebat. p
chre materiei inculta la
sio dictionu inculta ua
chi ut qui clari montis c
materiei caput pponere
ori stilo componere. Ego
um nisi me. & dictavi & s
paruit menti manus. & i
pagina. & fidem satis psta
nis. & minime falerata co
cui achademicis studis i
nra editio. ob hoc forsitan
incedentes plus iusto rus
ei uolumus. quia pbabili

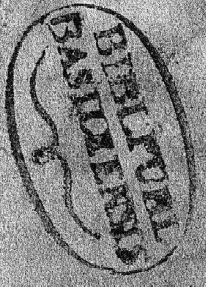
Concilio
in civitate q clari
1095. p. s. l. b. o
VIII. multis tam de
quoda in claustr
p. o. s. a. Remo
p. s. a. m. ad

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

apologeticus. a. IX. 66.

SOS. QVI.

legerunt siue
t. & auditam in
pcor ut cum in
iurbane opositu
t. cedant ueni
sum pobedien
entia & morum
am hystoria se
u displicebat. par
ri montis coilio
na series tam pul
teralium copo
Preceptu q mi
ntu. acephale
is eam accurati
ariu n habui ali
e quod cotinuati
enna. & penne
& leuitas carmi
ctionis. Unde si
o displicet hec
estri sermone
nus. notificare
condita rustican

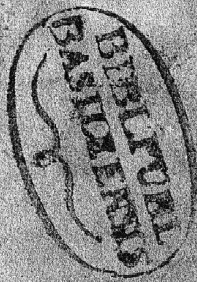
Atverina celebrata
pellatur a. Domini
II. papa. C. s. m. s. l. b. o
p. o. s. a. m. ad
p. o. s. a. m. ad
p. o. s. a. m. ad

Incipit sermo apologeticus. a. IX. 66.

UNIVERSOS QVI

hanc hystoriã legerint siue
legere audierint. & auditam in
tellexerunt. deprecor ut cum in
ea aliquid iurbane cõpositũ
inuenerint. cõcedant ueni

am. quia hanc scribere compulsus sum p obediẽ
tiam. Quidã enim abbas litã scientia & morum
pbitate p̃ditus. ostendit michi unam hystoriã se
cundum hanc mat̃iam. s; ei admodũ displicebat. par
tim quia initium suũ quod in clari montis cõilio
stitũm fuit ñ habebat. partim quia series tam pul
chre materiei inculta iacebat. & literalium cõpo
sitiõ dictionũ inculta uacillabat. Precepit q̃ mi
chi ut qui clari montis concilio iñtũ. acephale
materiei caput p̃ponerẽ. & lecturis eam accurati
ori stilo componerẽ. Ego ũ qui notariũ ñ habui ali
um nisi me. & dictaui & scripsi. sic quod cõtinuatũ
paruit menti manus. & manu penna. & penne
pagina. & fidem satis p̃stare potest & leuitas carmi
nis. & minime falerata cõpositiõ dictionis. Vnde si
cui academicis studiis inuitro displicet hec
nã editio. ob hoc forsitan quia pedestri sermone
incedentes plus iusto rusticauerimus. notificare
ei uolumus. quia pbabilius ẽ abscondita rustican

¶ Concilium in Alvernia celebratũ
in ciuitate q̃ clary m̃s appellatur. a. Domini
1095. p̃sente beato Urbano II. papa. Cõsentit
VIII. multis tamẽ deficientib; paginis. & in
quodã in claustris Cuiusdã celli. S. Remensis
Remensis in quo m̃s. & p̃sente
Remensis in quo m̃s. & p̃sente

do eludare . quam apta philosophando obnubilare.
Sermo enim semp eractus, semp e ingratuſ. quia qd
difficili aure p̄cipitur: intellectu ſurdiori hauritur.
Hoſ u plebeio inceſſu ſic uolumuſ p̄gdi nr̄m ſermonē
ut qui uis eum audierit ſperet idem . & ſi forte ide
eē temptauerit . longe ſeparat̄ abidem . Si quiſ poſ
tulāt ſcire locum quo hec hystoria compoſita fue
rit . ſciat eē clauſtrū cuiuſdā celle ſancti Remi
gū . cōſtitutę in epiſcopatu remenſi . Si nom̄ auc
toruſ erigit̄ . qui eam cōpoſuit Robert̄ appellatur:

~~Explicit ſermo . Incipit p̄loguſ .~~
Iter omneſ hystorioraphoſ noui ac uet̄iſ teſta
menti Moſeſ ſanctuſ obtinet p̄ncipatū , qui
diuino ſpū p̄phetię , hebraicis lit̄iſ , quā ipſe
auctor eruit , mundi deſcripſit exordium . & p̄me
gratiſ ac ſcdę facta mirabiliora . nec n̄ & patriarcharū
geſta nobiſ adduxit in mediū . huiſ exempli ſe
cuti ſunt Iſidore , ſamuel & dauid , quorū p̄miuſ
ioſue librum , ſcdiſ & t̄ciſ regum hystoriam cō
ſcripſerunt . h̄ hoc q̄ liquido colligi pot̄ . q̄ reue
ra deo ſit acceptabile , ut ad noticiam fidelium
ſuę , lit̄iſ cōmendet̄ , cum in t̄ia pagit . quod p̄fixiſ
temporib; fieri diſpoſuit , aliqd opuſ mirabile . ~~Whi~~
poſt creationē mundi . mirabiliuſ factū eſt
poſt ſalutiferę cruciſ myſtium , qm̄ qd moder
niſ temporib; actū eſt in hoc itinere h̄r̄q̄ . ihero
ſolimitā . Quod quanto ſtudioſiuſ qſq; aduertit̄

*Argumentū huius
magnum
de ſi magnitudinē*

2

tanto ubius int̄ mentis sue dilatatos recessus obstu-
pescet. hoc enim n̄ fuit humanū opus, s; diuinū. Et
ideo literalī cōpagnatione cōmendari debet noti-
cie, tam p̄sentium qm̄ futurorū, ut p̄hec & spes in d̄m
xp̄iana magis solidet̄, & laus eius in eorū mentib;
efficacior incutet̄. Nam q̄s regū aut p̄ncipum possit
subigere tot ciuitates & castella, natura, arte, et
humano ingenio p̄munita. nisi francoꝝ beata gen̄
cuius ē d̄s d̄s ei; p̄pls quē elegit inhereditatem
sibi. Inferat q̄ nob̄ dei sapientia, q̄d ad laudē sui
nominis p̄feramus. Et sciant qui hec legerint, siue
audierint quid nichil frivoli, nichil mendaci,
nichil nugę, nisi quod uerū ē enarrabimus.

INCIPIT HISTORIA.

Hoc Dominice incarnationis 92
millesimo nonagesimo quinto 1095
magnum int̄ fines gallie con-
cilium celebratū ē, in Aluer-
nia scilicet, in ciuitate que
clarus mons appellat̄. cui
papa urbanus sedes cum
ep̄is & cardinalib; p̄fuit.
fuit aut̄ illud cōcili-
um ualde celeberrimū, cōuentu galloꝝ, ac ger-

manorū, tam ep̄orū qm̄ p̄ncipum. Ordinatis q̄
eo reb; ecclesiasticis, seruiunt dominus papa in qua-
dam spatiosa latitudinis platea. quia n̄ poterat

Oratio pontificis
ad Gallos

Qui legis hec di-
cta. ne sit tibi
mens maleficta.
Verba pape.
dulcia uerba
cape

terram

inquinata

illos cape cuiuslibet edificii clausura. Qui hac
suadela rethorice dulcedinis generalit̄ ad omnes
in hec uerba prorupit, dicens: Gens francoꝝ, gens tran-
simontana, gens, sicut in pluribꝫ uir̄is elucet opibus,
a dō dilecta & electa, tam situ terrarꝫ, qm̄ fide catholi-
ca: quā honore scē ecclē ab uniuersis nationibꝫ
segregata, ad uos sermo nost̄ dirigit̄. uobisq; exhor-
tatio n̄ra ptendit̄. Scire uos uolumus, que lingu-
bris causa ad uros fines nos adduxerit, que neces-
sitas ūra cunctoꝝq; fidelium attraxerit. Ab heroso-
limoꝝ fimbꝫ & urbe constantinopotana relatio quā
emerfit, & sepiissime iam ad aures n̄ras puenit.
qd̄ uidelicet gens regni p̄sax, gens maledicta, ges-
ert̄nea, gens p̄sua a dō aliena: generatio scilicet
que n̄ direxit cor suū, & n̄ ē credit̄ cū dō sp̄s ei.
T̄ras illoꝝ xp̄ianorꝫ inuasit, ferro rapina ī cen-
dio depopulauerit, ipsosq; captiuos partim in
t̄ram suā abduxerunt, partimq; nece miserabili
p̄strauerunt, eccl̄asq; di aut fundū euerterit, aut
suoꝝ ritui sacroꝝ mancipauerit. Altaria suis sedi-
tatibꝫ subuertunt, xp̄ianos circumcidunt, cru-
oreq; circūcisionis, aut sup̄ altaria fundunt, aut
in uasis baptisteru immergunt. Et q̄s eis placet
turpi occubitu multare, umbilicū eis p̄forant, ca-
put utalioꝝ abstrahunt, ad stipitē ligant, & sic
flagellando circūducunt, quo ad usq; extractis
uisceribꝫ solo p̄strati corruunt. Quosdā stipiti li-

3.

gatos sagittant^{omidiu}, quosdam extento collo & nudato
gladio appetunt, & utrū uno ictu truncare pos
sint p̄temptant. Quid dicā de nefanda mulierū
21. uirgatione: de qua loqui detius ē qm̄ silere. Reg P. 3.
num̄ ḡox iam ab eis ita ^{hollis} statū ē, & suis usibus ^{de bono lahm. fort.}
emancipatū: qd̄ transinari n̄ pot̄ t̄nere duox̄ men
sū. Quib; q̄ ad hoc ulciscendū, ad hoc eripiendū labor
incumbit, nisi uob; quib; p̄cētis gentib; contulit dñs
insigne decus armox̄, magnitudinē animox̄, agilita
tē corpox̄, uirtutē humiliandi ^{hollis} uirgē capilli uob;
resistentiū. Moueant uos & incitent animos uestro
ad uiriliter gestā p̄decessox̄, p̄bitas & magnitudo Ka
roli magni regis, & Ludewici filii eius, & regū
uīox̄: qui regna ^{uirtute} paganox̄ destruxerunt, & in eis finē
scē ecclē dilatauerunt. P̄sertim moueat uos sc̄m
dñi n̄ri saluatoris sepulchrū, quod ab immundis gen
tib; possidet, & loca sc̄a que nunc inhoneste tractant,
& irreuerent̄ eox̄ immundiciis sordidant. O fortissi
mi milites, & in uictox̄ p̄pago parentum, nolite degenera
ri, s; uirtutes ^{uirtute} porum uīox̄ reminiscimini. Quod si uos li
berox̄ & parentū & conuigū detinet affectus, en recolite
quid in euanglo dicat dñs. Qui amat patrē aut ma
trē sup̄ me, n̄ ē me dignus. Omnis qui reliquerit do
mū, aut patrē, aut matrē, aut uxore, aut filios, aut
agros, p̄p̄ nom̄ meū, centuplū accipiet, & uitā et̄nā
possidebit. Non uos p̄trahat ulla possessio, nulla sei fa
miliaris sollicitudo, quō ^{ma} tra hec qm̄ inhabitatis clau

Iherlm gaude.
tibi stat laus
sine fraude.

sina maris undiq; & iugis montuū circumdata, nume-
rositate uīa coangusta. Nec copia diuicias erubat,
& uix sola alimenta suis cultorib; administrat. Inde
ē quod uos inuicē mordetis & contenditis, bella mo-
uetis, & plerūq; mutuis uulnerib; occiditis. Cessent q̄
int̄ uos odia, cōticescant iurgia, bella quiescant,
& totius conuerſe dissensiones sopiant. Viam sc̄i
sepulchri incipite, t̄iam illa nefarie genti aufer-
te, eamq; uob subicite. Terra illa filius issabel a deo
in potestate data fuit, sic scripta dicit, que lacte &
melle fluit. Iherlm umbilicus ē terrarū, t̄ia fructi-
fera, q̄si alt̄ paradisi delicias. Hanc redempte hu-
mani generis suo illustrauit aduentu, decorauit
cōuersione: sacrauit passione, morte redemit, se-
pulta in signauit. Hec q̄ ciuitas regalis in orbis me-
dio posita, nunc a suis hostib; captiua tenet̄, & ab igno-
rantib; diu, ritu gentiū ancillat̄. Quere q̄ & optat
libari, & ut ei subueniatis n̄ cessat imp̄cari. A uobis
quidē p̄cipue exigit subsidiū, quo a deo uob colla-
tum ē p̄cunctis nationib; ut iam diximus, in signe
decus armō. Arripite q̄ uia hanc in remissionem
peccatō uīq; securi de inmarcescibili gl̄a regni
celō. Hec & id genus plurima ubi papa urbanus
urbano sermone porauit, ita omniū qui aderant affec-
tus in unū cōciliauit, ut omnes acclamarent. Deus
uult, d̄s uult. Quod ut uenerandus pontifex roman̄
audiuit, erectis lumbib; in celū, d̄o gr̄as egit, & ma

nu silentiū indicens, aut: fratres ^{charissimi} Rm. hodie in nobis ē
 ostensū, quod dñs dicit in euanglo: Ubi duo ut tres fu
 erunt congregati in nomine meo, ibi in medio eorū sum. Hi
 si enim dñs dñs in mentib; ur̄is fuisset, una omniū ues
 trū uox n̄ fuisset. licet enī uox ur̄a numerosa pdierit,
 tam̄ origo uocis una fuit. Pp̄tea dico uob, q̄a dñs hanc
 a uob elicit, q̄ ur̄is eam pectorib; inseruit. Sic q̄ uobis
 uox ista in reb; bellicis militare signū: q̄a uerbum hoc
 a dō ē platum. Cum in hostē fiet bellicosi imper̄ q̄gres
 sio, erit uniuersis hec ex parte di una uociferatio: Dñs
 uult, dñs uult. Et n̄ p̄cipimus aut suademus, ut senes
 aut imbecilles & usui armorū minime idonei hoc iter
 arripiant. nec mulierē sine 2 uigib; suis aut fr̄ib; aut
 legitimis testimoniis ullatenus ^{prospiciant} incedant. Tales enim
 magis sunt impedimento qm̄ adiuumento, pl̄ oneri
 qm̄ utilitati. Iuues in opib; subueniant, & expeditos
 ad bellum de suis facultatib; secum ducant. P̄s b̄tis
 siue clericis cuiūq; ordinis absq; ep̄orū suorū licencia
 n̄ licet ire: qm̄ inutilis eis fieret hec uia, si irent si
 ne illorū licencia. quia nec laicis expedit p̄gnari, n̄
 cum sui benedictione sacerdotis. Quicūq; q̄ huius sancte
 p̄gnationis animū habuerit, & dō sponsonē inde fece
 rit, ei q; se libaturū hostiā uiuā, scām, dō placentē, deuo
 uerit, signū domine & crucis in fronte sua siue i pec
 tore p̄ferat. q̄ u inde uoti compos regredi uoluerit, ut
 scapulas retr̄ ponat. Tales quippe bifaria opatione con
 plebunt illud dñi p̄ceptū, quod ipse iubet p̄uglium:

a. m. y.

Qui n̄ baiolat crucē suam & uenit post me, n̄ ē me dig-
nus. his ita completis unus ex cardinalib; nomine gre-
gorius, ponib; t̄re p̄stratis, dixit cōfessionē suam.
& sic omnes pectora sua tundentes, impetrauerunt
de his que male cōmiserant absolutionē, & facta ab
solutione b̄ndictionē, & benedictione cōsecuta ad p̄pa-
remeandi licentiā. Et ita cunctis clarescere fidelib;
q̄d hec uia ad d̄o n̄ ab homine sit cōstituta (sic a multis
p̄ea cōp̄imus) ip̄so die quo hec facta & dicta sunt, fa-
ma p̄cōt̄ in tantē cōstitutionis, totū cōmouit orbem.
Ita ut etiā in maritimis oceani insulis diuulgatū
ēet, q̄d Iherosolimitanū it̄ in cōcilio sic stabilitū fuisse.
Ista puenit inde xp̄ianis & exultatio: gentilib; p̄sis, ara-
bie cultorib; merore & trepidatio. his addit̄ animi mag-
nitude, illis incitū pauor & mentis hebitudo. a deo
celestis tuba p̄crepuit, q̄d ubiq; gens omnis infesta
xp̄iano nomini intremuit. Lucet q̄ q̄d n̄ fuit huma-
nē uocis offitium, s; sp̄s d̄ni, qui replet orbē terrarū,
ad sua itaq; reuersus ē unusquisq; laicq;. ^{Et} Urbanus pa-
pa in crastinū residere fecit conuentū episcopq;. In
bus residentib; accepit cōsiliū quē p̄posuisset tantē
multitudini p̄gnari cupientū, quia nondū erat int̄
eos aliq̄s nominatq; p̄ncip̄ um. Vniuersi ū elegerunt
podiensē ep̄m, asserentes eum reb; humanis ac diui-
nis ualde eē idoneū: & utiq; scientia p̄tissimū, suisq;
actionib; vs; ⁱⁿ illis itaq; licet inuit̄ susceptū, q̄si
alt̄ moyses, ducatū ac regimen d̄nici ppli, cū bene-

magna manu militū peditūq; pūngariā it̄ arripuit.
p̄uam scilicet qm̄ Karolus magnus ^{incomparabilis} rex
francoꝝ olim suo exercitui fieri usq; Constantinopolim
p̄cepit. Primus q̄ petrus heremita cū suis & magna
gente Alemannoꝝ Constantinopolim uenit, & copiosam
Longobardoꝝ gentē, multosq; alios ex diuersis locorū
spacijs aggratos inuenit. Quib; impator licentiā intro
eundi ciuitatē nūq̄m p̄buit, q̄a uirtutē xp̄ianę mi
litie & marime francoꝝ suspectā semp̄ habuit. Idem
tam̄ merentū eis habere ^{scilicet} cederebat, q̄a in ciuitate erat.
p̄hibueratq; illis ne transirent illud uicini equoris
spatiū, quod uocat̄ sc̄i Seorūi brachiū, quoad usq; ue
nire & formidabilis exercit⁹ francoꝝ. Turcoꝝ enī infi
nit⁹ numer⁹ erat, qui aduentū illorū bestiali n̄te fieri
ebant. In quoꝝ manuꝝ si ipsi ^{absq;} francoꝝ p̄ncipib; de
uenissent, sic̄ p̄ea rei p̄buit euent⁹, omnes equalit̄
morti subiacerent. S; omnis aggratio hominū que bo
no auctore n̄ gubnat̄, si ei languidū caput ^{dominū} p̄ncipat̄
cotidie languescit, & a salute elongat̄. P̄p̄tea & hū,
q̄a prudentē p̄ncipē qui ex dñaret̄ n̄ habebant, re
p̄hensibilia opa faciebant. Eccl̄as enim & urbis pala
tia destruebant, & que in eis erant auferentes, plūib; in
quo tegebant̄ abstrahabant, & q̄cūq; uendebant. Vnde im
pator Alexius nomine uehement̄ irat⁹ fuit, & equorū
sc̄i Seorūi brachiū transire p̄cepit. Cui ult̄ p̄ḡsi
ducē sibi elegerunt, & quendā kainardū p̄posuerunt.
Cui licet p̄ncipē haberent, eadē tam̄ rapine opa age

9.6

Impietas & imp
orūm mīlitiū
sim̄ dicit̄

re n̄ cessabant. Nam domos q̄s inueniebant igni obure
 bant, & eccl̄as bonis suis & facultatib; denudabant. Sic
 nichomediā usq; uenerunt, & inde romanię t̄ram intra
 uerunt. Trib; q̄ dieb; ambulando & sumptis, uult̄ h̄icheā
 urbe prexerunt, & quoddā castrū, cui nom̄ erat exerege
 go, a gente uacūū inuenēr̄. In q̄d intrantes repperēr̄
 magnā ubertatē frumenti, carnis, & uini, om̄iumq; bonoꝝ
 que sunt humane uitę sustentaculi. Turci ū metu
 francoꝝ p̄t̄iti, longe ab illa t̄ra secesserant, s; tam̄ explo
 ratores suos dimiserant, q̄ illis aduentū nr̄oꝝ. & quom̄
 se habent, nuntiarent. Qui ut p̄m̄nuntios comper̄t,
 q̄ uenerant rape, n̄ possidere, destruere n̄ retinere:
 p̄tinus cont̄ illos accurrer̄t, & castellū in quo erant, ob
 sidione circūdederunt. Erat quippe ingens numerus
 illoꝝ, & copiosa multitudo. Ante portā castelli erat pute
 us, & iuxta exaltā parte fons uiuus, iuxta quē kainar
 dus p̄nceps xp̄ianoꝝ exierat, & insidius positus, eoꝝ p̄stola
 bat aduentum. Turci ū nil h̄sitantē irruerunt i eū,
 & multos qui cū eo erant occiderunt, alii aut̄ in castrū
 fugerunt. Illi aut̄ aqm̄ eis omnino abstulerunt. & in
 magno oruciatu paque ^{plurima} ~~mediam~~ xp̄ianos ^{delinuerunt} ~~inmisit~~.

Erat aut̄ festiuitas s̄c̄i michaelis qm̄ uenerari debe
omnis anima fidelis. Obsessi aut̄, in tantā sitis aū gusti
 am deuenēr̄, quod uenis equoꝝ, incis̄is bouūq; & asinoꝝ
 aliaꝝq; pecudū sanguinē eliciebant & bibebant. Ali
 t̄ram humectiore fodiebant, & sic ori apponebant, ar
 dorēq; sitis tempabant. Quida urinā suā in uase aut̄

In potus pe
 m̄cia quon̄
 ferunt

.P. 7.

in manibus suis suscipiebant, & quod dictu mirabile est absor-
 bebant. Quod plurimum. Nullum erat uitae solacium, ubi sola
 mors peccantibus erat subsidium. Tandem princeps illos, Sainar-
 dus cum turcis furtiuum inuit sedus, malens temporalem
 uitam retinere, quam pro christo mortem in tali martyrio subire.
 Dispositis itaque agminibus suis, simulauit cum aduersariis
 inire aggressionem, sed mox ut exiit, fecit ab illis cum mul-
 tis aliis digressionem. heu heu meticulosus miles, non
 ab austro sed ab aquilone progressus, quam eneruit & ef-
 feminate pro caelesti rege & regno dimicauit. qui nec
 dum ut leui stipula tactus, martyrium subire phor-
 ruit. & fidei christianae professionem sanus eques & arma-
 tus abdicauit. Iure quod apud deum euanescentis gloriae
 iacturam promeruit. & in sortem illi qui sedem suam elegit
 ad aquilonem deuenit. Qui uero remanserunt, nec christi-
 anae fidei titulum mutare uoluerunt, mortis exterminium
 subierunt. Igitur ex tota illa multitudine oc-
 ciderunt turci quos uoluerunt, & quos libuit
 uti placuit captiuauerunt. Quosdam ad signum posi-
 tos sagittis ^{conficiunt} & omni ludibrio pro ut eis placuit
 seruos dei contumelias ^{afflicti} abant. Et illi maluerunt sic occu-
 bere gloriose, quam negantes fidei dei, cum eis infeliciter
 uiuere. Res uero, ut credimus, recepit eos in septa semp-
 uirentis paradysi sui, quam noluerunt a fide sua pe-
 grinari. Jam quippe diabolica, legio uictrix exul-
 tat, & contra petrum heremitam, qui erat in quodam castel-
 lo nomine ciuito dimicabat. Erat autem illud castrum

Hec leuiter
 tactus. Vultus
 minus apostata
 factus.
 Abiurando deum
 se probat esse
 reum.

sup' hiecam ciuitate constitū. Sont quod turci dū cur-
 sum dirigerent, obuiauerunt vltro, qui erat p'mi
 ceruis & signifer agminis heremite. S; licet miles
 eāguis olaruisset tot milicie titulis, his tam' omnio
 resistere n̄ ualuit, s; tam' p'ciosam mortē suā, multo
 turcoꝝ sanguine cōmendauit. Irruit enim in illos
 uelut ursus esuriens int' animalia, & quos in occur-
 sum inuenit, & p'strauit & uita p'uauit. Similit' & q'
 cū eo erant armati, adhuc uiui iam necē qm̄ erant
 passuri fortū uindicabant. Et qm̄ diu eis arma ualu-
 erunt, hostes de uictoria nūq̄m tripudiauert. Subi
 multitudo audatiā, n̄ audata multitudinē sup'auit.
 nisi qd' animositas numerositate seruplo minoꝝ fuerit.
 fractis tandē armis & n̄ animis, laudabili morte, sic in
 bello sic p'do, uita t'minauerūt. eosq; i sorte celitū ange-
 lici sp̄s transfulerūt. Tunc p'mū turci reuolutis cadaue-
 rib; suq; cognouerūt qd' cum quib; pugnauerant fuerūt.
 franci. his ita patatis, pars turoꝝ cucurrit ad castra xpi
 ang' & ibi unū pbrm ^{sacrasanctum} missa celebrantē inuenerūt, quē
 ante altare detruncauerūt. O felix felix pbr̄i martyriū.
 cui p'buat ducatiū domini corporis uaticum. Simi-
 lit' quotq̄ inuenerūt aut occiderūt aut abduxerunt.
 Petrus ū heremita abierat, & cōstantinopolim remeae-
 rat. In castello aut' qd' sup' memorauim', cui nom' ciuito,
 remanserat xpi ang' plurima multitudo. & q' de cas-
 tris siue de p'lio uiui euaserant, ret' ad illud castellu
 rfluxerant. Quos turci insequentes strues lignoꝝ,

hec mors wal-
 feri debet p'ci-
 osa fateri.

tandem tam'

Sic & pbr̄i
 mors hui'
 debet ha-
 beri.

P. 8.

ut nros comburerent, circumposuerunt. s; qui obsessi
erant de tutione uite solliciti igne instrues immise-
runt, & di nutu flauit uento, plerosq; de hostib; com-
bussert. Turci tandem illos ui comprehenderunt, & scdm
ludibriu suu uariu penas q;rib; affectos, alios occi-
derunt, alios i captiuitate uendiderit. Qui tam aliq
casu seu ingenio euaserunt, ad brachiu sci Georgii
reuerfi sunt. & iubente neq;ssimo impatore stan-
tinopolim regressi sunt. Impator quide cu suis g;cis
de uictoria turcoꝝ exultauit, & omnia arma nostror;
ut eos inermes redderet, callide copatauit. His ita
gestis, huic narrationi terminu ponamus. & stilum

ret conitentes, quom illuc couenerit nobilis gens
francoꝝ, & cu quib; pncipib; disseramus.

Explicit lib primus. Incipit LIBER SECDUS

Posterea dum hec agunt, de remotis occidentalium
partib; a parte aquilonis exortauit dñs comites du-
os, quib; unu nom, una sanguinitas, equa potesta:
id e, & armis & animis & glia & sulatus compares. Hor-
mannus scilicet & flandrensis comes. Cum quib; hu-
go magnus, frat philippi regis francoꝝ, q ipso tēpore
franciā suo subiugabat impio. Hic honestate moꝝ,

Agmina conue & elegancia corporis, & animi uirtute, regale de q
numm. numero ortus erat & mendabat p sapiam. Cum quo & stephan
sequ milia fuis Karnotensis comes, qui ab onis intus prauos deincep
dux tu peeres obtinuit exit. Oqm innumeri optimates & minoris
si sociare uide fame consules. cum his sunt associati. tam eiusdem
res.

franc regina

p. 9

fiantie, qm̄ maioris qm̄ & minoris britannie. A par Agm̄ tā pulcrū.
 te australi mota sunt castra podiensis epi, & comiti^l laudares iure
 sc̄i egidii, nomine raimundi. Vir iste cum p̄diues sepulchrum.
 eet & temporalib; bonis locupletaret om̄ia sua uen^l Equo sic pp̄
 didit, & uia libationis sc̄i sepulchri arripuit. ^l Ecce am. respue
 ni p̄sentia^{num} uidemus^{alix} quod olim dñs p̄misit p^{ue te} rant patria
 os ysaię p̄phete, ait enim. Noli timere, q̄a ego tecum
 sum. Ab aquilone adducā sem̄ tuū, & ab occidente cō
 ḡgabo te. Dicam aq̄loni, da: & austro noli p̄hibere. Af
 fer filios meos de longinquo, & filias meas ab extre
 mis t̄re. Nunc, ut uidemus, filii d̄i & filie herosoli
 mā tendunt ab extremis t̄re. aust^l aquilo. n̄it^l tot
 suos n̄ audent p̄hibere. Reuera nunc dñs ascendit
 sup̄ occasū, qm̄ req̄escit ī animab; occidentalium.
 Nunc occidentis illustrare parat orientē, & nouis syde
 rib; suis excitatis, qua p̄mebat̄ depellere cecitatem.
 Et cum int̄ tanta agmina entescere t̄ribilis fulgore
 armoꝝ. h̄c tam̄ reuerberare si intueri posset splen
 dor animoꝝ. h̄i ad bellū unanimi^l incedunt. n̄
 ut fugiant, s; ut aut moriant̄, aut uincant. Mori
 quippe nullū uitę credunt dispendiū. uincere ū
 diuini subsidii ē p̄coniū. h̄i q̄ memorati p̄ncipes
 q̄l sup̄ memorauimus. satis continuo tempore de suis
 sedib; erier̄. s; natale solū transeuntes, diuiso t̄p̄
 & itinere transalpina. Ideoq; p̄italiā iter di
 reuerunt, & diuina p̄eunte custodia, sc̄do appulsu
 romā p̄uener̄. Et o gliosa xp̄i milicia, qm̄ n̄ potue

runt et inere tam spatiosę urbis int̄ incolat̄ sui spa
cia & domicilia: & ob hoc multi ext̄ urbē exp̄ncipib̄
sua fixere tentoria. Ibi aliq̄ dieb; cōmorantes, loca
sc̄a p̄gna vsuetudine pambulauerunt, & se sanctorū
ap̄lōq; aliq; q; meritis ac p̄cib; amendauerūt. Ac sic ap̄s
tolica b̄ndictione p̄cepta ab urbe discesserūt, & p̄ apu
liam suas acies direxerunt.

Circiens mun
dum. rumor
uenit ad bo
lamundum.

De boamundo duce apulie.
Cū sic incederem, rumor tanti exercit̄ ad aures
cuidam t̄re illi p̄ncipis puenit, nomine boamun
di, qui tunc erat ī obsidione Malphy sup̄ lit̄ scaphar
di pelagi instituti. Cui hoc audiens fecit inquiri q̄b̄
p̄ncipib; tant̄ exercit̄ regebat, quib; armis munit̄
atur, quo ordine incederēt. utrū rape uenerant, aut
ut sibi necessaria compararent. Cui ab inquisitorib; rela
tum ē de p̄ncipib; q̄d hugo magnus philippi regi fran
cōq; germanus. signifer & dux tantę milicie. Rob̄t̄
comes hormannus, Robert̄ comes flandrensis, stephan̄
comes karnotensis, kaimundus comes sc̄i Egidii, & ep̄s
podiensis, duces erant & dñi. Exercit̄ aut̄ sic deuote
& seriatim p̄cedebat, q̄a ^{ut p̄cipis nulli noceret} eum nocere nullus erat. Arma
equitū tam idonea erant, ut in tanto p̄cinctu militie
di quenebant. Hec ^{ut} carneus oculus loriceq; aut
galeq; aut scutoq; aut lanceq; sole radiante ferre
potat̄ uirtutū. Pedites ū omni genere telō sic p̄
muniti ^{ut} q̄ si obuiam ^{eis} fieri uenire. om̄i orienti
t̄rorem incuterēt. Et cum sic telis & armis accin

gan, tam ut uermes pingu necessaria sibi mercant. Milicie pondus
 Que cu audisse uir circumspet & diuitis opulentis n respuit hoc bo
 sim, talia uerba ptulit coram omib; bñs agere deo ^{amundus. S; tali}
 omis debemus, qui in sua potestate habe omnium cor ^{uoto flammatur}
 da: & quo uult inclinat ea. Quis eni tot pncipes. tan
 tu pplm infimul collegisset, nisi ex mrib; ipse pside
 re. Tumq; requirere qd signu gestarent pagnationis,
 didicit, quod aut in fronte aut in spatulis dextris sig
 nu ferebant scē crucis. Sum u pcampol discurrendo
 bellico usui se exercerent, & ^{locutando} uinuicē alt in
 altum hastas uibrarent, omis una uoce clamabant dicen
 tes. Deus uult ds uult. Et hoc signu erat bellici clamo
 ris ipsiq;. Et cum hec itum audire uir prudens & mte
 capax, magis ac magis indō exultauit qā omia hec non
 tam eē hominū intellexit. Qu ^{de} eade deuotione
 succensus, duo p̄ciosa pallia uisit asterr, & ex eis cor
 rigiatim incisis p̄cepit cruces fieri. Tunc dixit omib;
 tam peditib; qm militib;. Si q̄s ē dñi, uingat m. Omi
 lites mei estote di, & uia scī sepulchri mecu inci
 pite, & que mea s̄t ut uia assumite. Nonne & nō franci
 gene sumus. Nonne parentes nri de fiancia uenerunt,
 & tram hanc militarib; armis sibi mancipauerūt. Proh
 decus. Ibunt sanguinei & fratres nri sine nob ad mar
 turium, immo ad paradysum. In omib; futis tempore
 debet ascribi tam nob qm libis nris reigada animi ^{P. 11}
 inopia, si nob absentib; agit hec diuina milicia. Et
 quum his & istis similib; animosus miles finē daret,

promptitudo
pari modo
contra ecclesiam
hostis

omnes clamauerunt q̄ aderant dicentes: Nos tecū ibimus.
& absq; detractatione uiam sc̄i sepulchri p̄mittimus. Tē
uir sapiens & astutus cruce*ne*s iussit afferri, q̄s p̄cepit fi
eri. Quib; allatis dixit: Si dictis ur̄is facta unire uul
tis, de cruce*ne*bus; istis unusq; accipiat unam. & acceptio
cruce*ne*is, sponsio uiḡ fiat. Tunc tot ad accipiendū & flux
erunt. q̄ multū accipe affectantib; cruce*ne*s defuerunt.

Ihuic calabre & apulien*se*s sociant
gentes sociant
& apulien*se*s.
Audientes q̄ optimates Apulie & calabrie & sicilie. q̄t
boamundus cruce*ne* uiḡ sc̄i sepulchri suscepit, om̄s ad
eū & fluunt, & tam meliores q̄m potentes, senes q̄m iu
uenes, serui q̄m dñi, uia sc̄i sepulchri p̄mittunt. Dux
ū ipsi Apulie, ut hec uidit & audiuit uehement̄ indo
luit, q̄m solus cū paruulis ac mulierib; ī ducatu suo
p̄manere timuit. Erat autē dux ille fr̄ boamundi, ut
q; filii scilicet Robti vvischradi. Dum ū boamundus uiḡ
necessaria parauit, francigenę ad marinos portū puene
runt. alii scilicet ad brundisium, alii ad barum, alii ^{proxi}ma
mare intrauerunt. Hugo siquidē magnus & wilermus
marchisi filii, in portu barum mare intrauerunt. & dirra
chiū usq; nauigauerunt. Quos ut dep̄hendit ad eē dux
loci illi, captus iniqua cogitatione, illos cōtinuo iussit
app̄hendi, & app̄hensos ^{ut} ^{late} ^{face}stantinopolim duci. Vixerat enī
subdulus imp̄ator, ut om̄s hierosolymite capent̄ & ad se
ducerent. Volebat namq; ut om̄s sibi fidelit̄ ^{late} ^{face}rent.
ut scilicet suū eēt quicq; parma adquirerent. S; dep̄
hensi cū ad urbē uenerunt, magnū ibi solatiū in
uenerunt; quō ducē Gothesfridū cū magno exercitu

reppererunt. fieri p̄ gaudio potuit, qui hugonē magnum
 & ducē Gothefridū inuicē amplexari & osculari aspexit.
 Baudet hugo magn⁹ se fuisse r̄phensum. ^{Et hac occasione} q̄a meruit addu
 ci ad ducē Gothefridū. Baudet dux q̄a amplexat̄ p̄cordi
 atem amicū & cognatū suū, & totius ^{nobilitatis} generositatis nobi
 lem uim. Baudet alit̄ in alto inuouatū sedis amicitie;
 & antique familiaritatis, & q̄t̄ inuitq; inerat, in signe de
 cus p̄bitatis. In his duob; uirū p̄mo denudate sum̄ frau
 des impatoris: sic ^{ingr̄ sequentia} subsequens pagina denudabit. Dux ^{de hanc} Dux quoq; rega
 Gothefrid⁹ p̄or omnū francoꝝ p̄ncipiū ^{de hanc} antinopolim lem primus p
 uenit, q̄a plūngariā recto q̄ssu ^{profertur} tinerant. Venit itaq; dux uenit ad urbē.
 ob; dieb; ante natale dñi, & hospitari uoluit ext̄ urbem.
 s; subdol⁹ impator eū int̄ suburbana recepit. Spe raunt
 int̄im dux ibi secur⁹ remanere, ^{sc̄ possit} donec uenirent agmi
 na gentis francoꝝ. Et cū p̄ aliquē dies mittere cepit
 clientes suos ad p̄paranda necessaria: dolosus impator
 p̄cepit turkopolis suis & pincennatib; ut in insidias positi
 eos inuaderent & occiderent. S; baldunus fr̄ ducis cog
 nita eꝝ nequitia, occultauit se, & eꝝ p̄uenit insidias, ^{P. 12}
 q̄a dum suos sequerent̄ ut occiderent, forti animo &
 uirili impetu illos inuasit. & sic dō uiuante illos sup
 auit, pluresq; ex eis occidit. & captos fratri suo duci p̄
 sentauit. Quod cū audisset impator, irat⁹ eꝝ; q̄a r̄gnouit
 denudatas eꝝ francoꝝ dolositas suas. Dux ū ut cogno
 uit erga se suosq; impatorē iratū eꝝ, de suburbanis
 illi exiuit, & ext̄ urbem sua tentoria fixit. Sole q̄ occi
 dente, cum non sup̄ficiē t̄r̄ copuisset, satellites imp

atoris p̄sumpser̄t ducē inuadere; s; diuina adminiculante
gr̄a, cum magno sui detrimēto, uir magno labore manus
illi potuer̄t euadere. At̄ in altum irruit; s; alt̄ alt̄o p̄stan
tior fuit. Hic cū suis frendens ut leo, illos cito dispsit, &
septē occidit, ceteros insecut̄ usq; ad portā ciuitatis. Hic in
de ad tentoria sua rediit, & inde quiet̄ mansit. Imp̄ator
aut̄ pacē ab eo p̄mittunt̄os quesit̄, & tandē impet̄uit.
& mercatū ei, ^{omniū rerū q̄ in ciuitate erat} sue genti sic in ciuitate erat habere p̄misit.
Int̄ea gens gallicana cepit app̄proquare regie ciuitati.
Podiensis ep̄s, & comes sc̄i egidii, comites quoq; normanni
flandrensis, & stephani karnotensis.

Cum hec itaq; agunt, ut diximus, p̄spo successu boamun
dus apulienfis, paratis suis stipendiis, tanto itinere cō
gruentib; mare int̄uit, & in bulgariā regionē trans
nauigauit. cū quo erant nobilissimi p̄ncipes tankrad
uidilice, nepos suus & marchisi filius. Richard̄ p̄ncip̄,
& om̄is t̄rē illi obtinates. Qui tantā in bulgariā co
piā repper̄t, q̄ a fructu frum̄ti, uini, & olei om̄is mul
tiplicati s̄t. Beinde descendentes Andronopolim ibi
tādiu det̄auer̄t, quousq; om̄is transfretauerunt. Illic
boamund̄ uir prudens ḡminat̄ ē suo exercitui, ne ali
quis aliqd̄ alicui uolent̄ auferre, s; unusq;sq; qd̄ sibi cō
petere comparare. Tandē transfretatis om̄ib; in quāda
regionē intrauer̄t, bonis om̄ib; ubrimā. Ne uilla ī uil
lam, de castello in castellū, de ciuitate in ciuitatē p̄gre
dientes, castoriā puener̄t, & ibi sollempnitatē d̄nice
natiuitatis celebrauer̄t, & p̄ dies plurimos ^{illius m̄s̄ oct̄o} dietauerunt.

Francigene gen
tes. urbi simul
aduementes.

Terrorē mortis
p̄tendunt com
patriotis.

Cumq; forum rerū uenaliū ab indigenis quererent, impe-
 trare nequuerūt, qm̄ om̄s à facie eorū fugiebant: estimantē
 nr̄os aduenisse causa p̄dandi, & omnē t̄ram depopulandi.
 Ideo nr̄i expulsi s̄t cyborū inopia, rāpe, p̄dari, oues, boues, ari-
 etes, hircos, porcos, & quę usui ciborū erant utilia. Egressi
 de castoria uenerunt in palagoniā, in q̄ erat quoddam
 castrū hereticorū: Quod undiq; aggr̄si sunt, & crepantib;
 bucinis, & telis ac sagittis uolantib; illico ^{compertis} ~~compertis~~ ^{erant} ~~erant~~
 & spoliatū om̄ib; bonis suis, cū ipsis habitatorib; igni
 buusserunt. Hec id eis iniuria atq; q̄a illoꝝ detestabilis
 sermo ut cancer serpebat: iamq; circumiacentē regio-
 nes suo p̄uo dogmate sedauerat, sic & ipsos à recta fide
 sua feda intentio abstulerat.

Demq; in crastinū ad flum̄ bardarū uementes, plures ^{P. 13}
 ipso die transierunt, alii uero qui sole negante, transire
 nequuerant ^{re} manserūt. In crastinū illos q̄ remanserant exercitus im-
 inuadit exercitū imp̄atoris, summo diluculo, aurora iam ^{exercitus im-}
 lucescente, & om̄s occidere aut ^{hos uentos q̄} ~~uinculato~~ ^{captiuare}
^{abduci in dno habebat} paribam. Quib; dum nr̄i fortit̄ resisterent, rumor p̄-
 uenit ad aures boamundi & frankradi. Tankra dus ū
 n̄ diu ferens suos ita ^{periculosa} ~~inuitati~~ equo uoluitans ad flum̄
 redit. & se cum equo & armis in illud iniecit: eūq; duo
 milia equitū sum̄ insecuta. Qui p̄tinus aduenientes
 inuenerūt turcopolas & pincenates oū eis dimicantes.
 In q̄s subito ut effrenati irruentes, multos neci dederūt.
 & plures captos ^{in uinculis conuincunt} ~~uinculauerūt~~, & loris irretitos ad boam
 mundū adduxerūt. Quos ut uidit, deo gr̄as egit: &

h. iii

hilari uultu subridens, eisq; p̄interpretē dixit. Veni ma-
 le sana, quare queritis occidere gentē nr̄am & dī. Hos su-
 mus xp̄iane fidei & sortēs & domestici & p̄gn̄i milites
 sc̄i sepulchri. Hos neminē ur̄m querimus ledere, nec im-
 p̄atori ur̄o molim̄ aliqd̄ auferre. Ad hec illi respondentē
 dixerunt. Inē aduicti milites sumus imp̄atoris. & de
 natua nr̄a p̄mereri ab eo desideramus. Quod ei libe ua-
 dim, qd̄ p̄cipit facimus, & magis illi qm̄ dō obedi-
 mus. Hos tam̄ recognoscim̄, qā magis oportet obedire dō qm̄ ho-
 minib;. Imp̄ator nr̄ magis p̄horrescit agmina ur̄a, qm̄
 celi fulmina. quia ^{magis sibi p̄cedit} plus intelligit uos uelle eū regno
 suo p̄uare, qm̄ uelle p̄gnari. & idō n̄ cessat malū erga
 uos machinari. S; p̄ dō, cuius p̄gn̄i & milites estis, digne-
 mun nr̄i misereri. Ad hec uerba uir eāguus cōmotus spi-
 ritu misericordie, & donauit eis unā, & illesos abire p̄misit. Et
 dum sic leto successu p̄cederet, frankoꝝ exercit. & stanti-
 nopolim conuenerat, & ei p̄stolabat̄ aduentū, quē au-
 dierat illic in primo affiturum. De ^{simulatione imp̄a-}

Imp̄ator autē cum uidisset cast̄ dī undiq; sic affluere,
 & exercitum suū, quē miserat cont̄ boemundū sic dis-
 sipatū eē, exestuans animo cepit admodū anxian, et
 fraudulente cogitationes in ei corde uersari. Tandem
 simulauit animū, & q̄si de ei aduentu gratulabundus
 eēt, misit obuiā boamundo, qui eū p̄ciuitates & castel-
 la sua q̄tam̄ ercipent, & ad se cum honorificentia con-
 ducerent. Comptū ū nr̄i habebant, qā n̄ agebat hoc ex
 aliquo ^{affectu & studio} ~~simulatu~~ amicitie, s; secreta cordis simulatio

Ex insano mi-
 seris in anera
 p̄m̄

Utq; boamundus
 eius ē associans.
 Rex fuit insani-
 stantinopolita-
 nus.

ne. Indigene autē t̄re illius, accepto imp̄toris impio, cat̄
 uatum uictu necessaria referant, & p̄cio satis cōperenti
 uendebant. Sicq; uenientes ad ciuitatē que susa memo
 rat, boamund⁹ ibi suū dimisit exercitū, & constantinopolim
 cū paucis p̄xit ad imp̄toris colloquiū. Tankradus autē
 dux remansit ⁊ custodit exercitū, & noluit ibi diutius re
 manere, q̄a ext̄nei erant cibi quos sibi oportebat emere.
 Et eduxit eos seorsum in ualle, satis om̄ib; bonis uberrimā,
 & corporalib; incrementis satis opimā. Int̄ea boamun
 dus dū aduentare ciuitati, francoꝝ exercit⁹ pars maxi
 ma uenit ei obuiam, & unanimi⁹ recepim eū, sic ma
 t̄ uniceū filiū. Boamund⁹ autē ut aspiciat⁹ ē tot cōsules,
 tot optimate, obuiā sibi occurrere, in c̄li manus eri
 gens, obortis p̄gaudio lacrimis, fleuit uberrime, & oscu
 latus plurib; uix tandē rep̄ssis singultib;, ut loqui po
 tuit, suffusus ora fletib;, in hec uerba exorsus ē fari. O bel
 latores d̄i & indeficientes p̄gū sc̄i sepulchri, quis ad
 hec p̄gna loca uos adduxit, nisi ille qui filio isrl̄ gregip
 to p̄mare kubrū sicco uestigio transduxit. Quis alius
 inseruit uob̄ animū ut relinqueretis possessiones ur̄as,
 & natale solum. Cognatos & affines, conuuges & libos ab
 dicastis, unmo & om̄i corporee uoluptati renuntiaastis.
 Hunc it̄um sc̄dō regenerati estis, p̄cōfessionē scilicet
 & penitentia. q̄m q̄ttidie duris laborib; exhibetis. O fe
 lices q̄ in tali ope deficient, q̄ ante uisuri sunt parady
 sum, q̄m patam suam. O uero militū, nō terq; quatq;
 beatis. q̄ huc usq; fusti homicidii sanguine deturpat⁹,

13 6
 P. 14
 tot duces,
 Verba boamun
 di n̄ laudant
 p̄spa mundi.
 Conspectio ad
 mil. ps.
 Militia q; parū
 n̄ laudat xpi
 colarum.

bv

nunc scō. sudorib; compar martirū, celesti es diademate laureat. huc usq; extitisti incitantum ure di, nē ū recō ciliatio grē ipsius, & ppugnaculū fidei sūe. Quapp̄ inuicti milites, q̄ nunc p̄mū incepim' dō militare, n̄ glemur in uirib; siue in armis n̄ps, s; in dō potentia re om̄iū, qm̄ ipsi ē bellum n̄m. & ipse dñabit' gen tium. Boamundus cum hec & plura id genus p̄tende rē, & ciliauit in se animos audientū, & magnam gra tiam inuenit in ōspectu omniū. Tunc om̄s cum eo ad ciuitatē uenerunt, & ad hospitū suū, qd̄ ei impator p̄pa rari uisserat ext' urbē, deduxerunt.

Subdolis itaq; impator uidens olescere cast' di, & de die in diē augmentari, in ōs animi, ex per s̄ sensus, pau p̄ silii, ita uehementi cepit anxari. Mens enī fraude plena, semp̄ anxiat, & ē sollicita, & qd̄ machinat' alt' p̄ timescit semp̄ sibi machinari. S; n̄rī ^{hoc} p̄sus n̄ quere bant, q̄a cont' xp̄ianos p̄liari nolebant. Tandē iussit ad se uocari boamundū, & cū illo & cū ḡcis suis huicē modi habuit ōsilū. Requisiuit a n̄ris ^{ut sibi} p̄nci pes ererent, ^{facient} ^{id est} ^{summum} ^{id est} ^{conducere} & securitatē pacis, & ipse ^{collocaret} eis p̄desertas regiones, q̄s in ḡsi erant, fo rū rerū uenaliū om̄ium, & in om̄ib; bellicis negotiis sui p̄sentia, & sue gentis auxiliū. Iurare ē generalit' om̄ib; qd̄ oīa quib; indigebant ī armis & uestim̄tis se ^{supplere} nec ampli' ulli p̄gno sc̄i sepulchri no ce ^{aut noceri} n̄sem̄. hoc ōsilū cū detectū fuisse, placuit ī cordib; fere om̄ium, qm̄ plerosq; agebat

Coy impiorum
no quiescit

Intra sedus
in hoste.

hoc qd̄ rex u
rat. non multo
tempore durat.

rauit, totū cum uerbo exinaniuit, q̄a p̄uiri noxam in
currere maluit, q̄m gentē suā a suis finib; n̄ elon
gare. S; ne omnino uideam̄ ut elingues p̄tente urbem
regiā, loq̄mur aliqd̄ de ea, q̄m dissonū n̄ uidet̄ ab hys
toria.

~~De constantinopoli~~

Legimus in quadā hystoria, q̄a constantinus impator
romanus cū quadā nocte in ciuitate que bithanti
um memorabat, obdormisset, uisione uidit, que i hunc
modū ei apparuit. Anus quedā ueste dissipata & q̄si
semicinctus circumsepta ueniebat ad eum, & siue opis
flagitabat subsidū. ueste erigebat qua indueret, co
opturā q̄ tegeret, alimonā qua pasceret. P̄misitq; ei rex
continuo se subuentū, & indubitan̄ postulata collatu
rum. Et sic uisio disparuit. Tunc uir potentissim⁹ som
no excit⁹, oim̄ in corde suo que nam eēt uisio hec, uersa
ret. diuino nutu intellexit, ciuitatē ipsam in q̄ erat q̄
rere, & se in melius restitū poptare. Sicq; constantinus a
fundamētis illā erexit. & de suo nomine constantinopolim
appellauit. q̄m rome menib; altis, edificiisq; q̄; structu
ra nobili coequauit. & pari gl̄a & honore t̄reno sublimē
reddidit. Que sic roma ē caput occidentis, ita & illa ci
uitas debet eē orientis. Est autē sita int̄ adriaticum
mare & illud quod n̄ uocat̄ brachium sc̄i Georgij, sup̄
quod mema ciuitatis locata sunt. hec p̄cunctis aliis
urbib; secunda ē pingui t̄itorio, & om̄i marina, di
uitia, mercimonio. hanc itaq; absq; diuino nutu con
ditā nemo dubitat, q̄m p̄uidit d̄s q̄t erat uenturū,

Constantino
polis

Visio p̄plana
fuit hec con
stantinopoli
tana.

qd nos in uidemus impletu. Nisi enim talis edita fuisse
 ciuitas, orientalis xpianitas ubi diffugiu habuisset. Ibi
 no receptaculu habent sacrtissime reliquie scoꝝ pphe
 taꝝ & aploꝝ & innumerabiliu martiru scoꝝ, que ^{ibi in} ~~ibi in~~
 late ^{si a facie paganoꝝ} ~~si a facie paganoꝝ~~ a sya & affrica olim fuerunt ^{P. 16}
 xpianoꝝ, que no subiciunt unmundis ritib; gentiliu.
 Ideo q talis effecta e urbs regia constantinopolis, ut sanc
 ta, quas sup dirim, reliquaꝝ fore tutissima regia. Et
 ideo debet bene Rome coequari dignitate sanctuaru &
 excellentia regie dignitatis. ^{In uicinis eor xpianita religio uidetur}
 sublimata. ^{si hinc in hinc habere, si in uicinis modo hinc} & caput & summa totius xpianitatis. De his
 q loqui sufficit, & hic scds liber fine recipiat.

EXPLICIT LIB scds

INCIPIT LIBER TERTIUS.
 CONFEDERATIS q cum impatore gal
 loꝝ pncipib; iussit impatoꝝ na
 ues adduci, ut omis exercitus
 sine magna dilatione possset
 transiretari. Primi itaq; transiit
 dux bothesfrid, & tancradus. & usq;
 nichomedia prexerit, & p tres di
 es ibi ferati sunt. Videns q dux

qt nulla pateret uia transiituris, p qm tantu exer
 citu aducere possset, pmissit quatuor milia hominum
 cu securib; ac uomerib; aliisq; ferramentis aptande uie
 quementib;. Erat aut terra illa inuia, piuga mon
 tuu, p concaua ualliu, p defossa traꝝ undiq; p pedita

la mare inf
 nitur. s; adinu
 ia q; uenitur.

Constrauerunt itaq; uiam plurimo sudore usq; nicheam
cunitate: peditib; equis omiq; transeuntia satis idonea po-
sueruntq; ligneas cruceſ p̄flexerunt uia, ī testimonium
ut cunctis notum fieret qd̄ uia illa erat p̄gnantiū. Sic
q; suo tractu p̄transit om̄is multitudo: excepto qd̄ boamu-
ndus remansit cū impatore, dispositurus cū eo de mer-
cato p̄missione. S; ult̄ modū p̄telari uidebat̄ illa p̄missio,
q̄a ante qm̄ p̄uenire apud illos qui paupiores erant uer-
ſabat̄ maxima famis cruciatio. Ad nichēā urbem uenit
robur exercit^{us}, p̄ die nonas maij. e ante qm̄ merenti ad
duceret̄, uendebat̄ .xx. aut .xxx. denariis unus panis. Post
qm̄ ū boamund^{us} cū merenti uenit, penuria euauit, e
lib̄tas om̄ium bonoꝝ affuit. De obsidione nicee vrbis.

Die siquidē ascensionis dñi, urbē obsidione uallauerūt,
e balistas e arietes, e cetera id genus instrum̄ta, quib;
inhabitantes expugnari quirent, apposuerūt. A parte
orientes, q̄a in expugnabilior e magis munita ciuitas
ēē uidebat̄, applicuerūt sui robur exercit^{us} p̄ncipes isti,
Podiensis ep̄s, comes kamundus, hugo magnus, comes
normannus, comes flandrensis, comes stephanus kar-
notensis. A septentrione dux bothesrid^{us}. ab occasu solis bo-
amundus. ab austro ū pars nulla fuit. q̄a lacus magnus
ibi p̄sidio fuit. In illū ciues cū nauib; suis int̄bant, e
ligna e herbam aliaq; necessaria afferebant. Quod ut
p̄ncipes agnouerunt, tum legatio ad impatorē cucur-
rit. ut naues conduceri faceret, usq; ciuito ubi port^{us} est.
e boues cū eis qui eas usq; ad lacū traherent. Qui illico

dictis paruit. & iuxta p̄ncipum uelle factū fuit. Quid plu^{9.17.}
 ra. Dispositis circa urbem agminib; xp̄icole uirilit̄ insis
 tunt. & turei q̄a de uita eq̄ agit̄ fortit̄ resistunt. Turei
 torioatas sagittas mittebant, ut quos uel leui tactu sau
 ciarent, q̄ui morte p̄merent. Hostri ū p̄uita mori n̄ for
 midantes, altat̄ circa muros machinas erigunt, quib; in
 fra se illos qui ī muris erant despiciunt. Lignee turre
 lapideis turrib; opponunt. & iam commis̄ hostis lanceis
 & ensib; impugnat̄. Iamq; sudel, facesq; lapidesq; iaculant̄
 in urbē, hostis terret̄, q̄a iam de morte timet̄. Unde fragge
 turbe, clamorq; sonabat in urbe. Passim fugiebāt matres
 cū filis & filiab; suis, solutis c̄nib; latebrasq; querebant,
 q̄a spem fugie nusqm̄ habebant. Iamq; ut se uictū redde
 ret, parabat̄ hostis, cū h̄ milia turk̄q; eminuis aduenire
 sperit. Ipsi enim de ciuitate p̄miserant ad illos, dicentē:
 ut p̄meridianā portā uenirent ad ipsos, & adiuuarent eos.
 Hostri ū int̄im obsederant illā portā magno comitatu: et
 custodiebant eā podiensis ep̄s & comes sancti egidii. Tur
 ci ū de montanis descētes, ut eminuis nr̄q; agmina c̄sper
 erunt, timore pcussi sunt. & nisi in sua multitudine con
 fiderent, fugē p̄sidū, frenis rē flexis, arripent̄, feceritq;
 tres turmas, ut una sup̄ dictā irrumpet portā: & due cō
 fligendo, si necesse eis incumbere, libius subsequerent̄
 t̄ciam. Sic turei disposuerūt. S; di silio nr̄ eruditiores hanc
 diffinitionē alit̄ mutauerunt. Nam podiensis ep̄s et
 comitis kamundi exercit̄, ut p̄mū illos uisu attigerunt,
 urbe relicta, celerrimo cursu irruunt in illos, n̄ pl̄

uomodo uirā
 repugnata sit

ex formidantes multitudinē, qm̄ canes fugientes lepore.
Quod milia electoꝝ multū illos f̄t̄ insecuti, paratiores
de turkoꝝ corporib; extrahere animas, qm̄ quilibet fame
licus eundi adnuptias. Turci ū ut uiderunt tot ar
moꝝ p̄ntimū splendore, suggestebat enī flamantibus
diis sol fulgore, tot ueloces equoꝝ occurso fremitū, tot
hastas cont̄ se uibrantes, terga uerterunt, & nimis pigri
& inermes, ad montana redire uoluerunt, s; quecūq; in
de descenderant, rursus ascendere n̄ potuerūt. Et male
multati, nece dura f̄t̄ cruciati. Auxiliante dō, sic agmi
na nr̄a ^{in uicinis} tali. letant, & ad urbē regrediuntur.

Qui tūm machinas ascendentes, ut maiore metū hos
tib; inuiterent, balistis & fundis occisq; capita turkoꝝ
piciebant. Hec tardante mora, f̄t̄ ipsa temporī hora,
haues allate, constantinopolitane. S; illa die in lacū n̄ im
miserunt, s; nocte, plenas turkopolis, gente scilicet
impatoris bene docta & assueta ^{nam dicitur qm̄ dō} armib;. In crastinū sur
gente aurora, ut uiderūt naues hu qui erant ī ciuita
te, p̄nimo timore extiti f̄t̄, & ut habentes minime
sp̄m, quasi iam mortui, in t̄ram corruerunt. Ulula
bant om̄s filie cū mat̄b;, iuuenes cū uirginib;, senes
cū iuniorib;. Undiq; luctus, undiq; miseria, q̄a eua
dendi sp̄e n̄ erat ulla. Int̄ erat meror, & mentis he
bitudo: foris gaudiū & exultatio. Tandē inuenerunt
euadendi osiliū, q̄a p̄ turcopolas impatori ^{s; imperatori} mandaue
runt ei se reddere ciuitate, si illos & incolomes cū
suis reb; eos p̄mitteret abire. Quod ubi impatori nun

desunt multa

15a

tus gloriam
 P.35. riam. Sic ut
 francis. filium
 demū, & cōtra
 missis uultib;
 tam de ciuitatē
 ens lre dire
 illi ū obseratū
 tinū ut pmi
 tate exierunt
 uenire potu
 erent inuene
 oymiterū ei.

15a

R QVARD.
HTVS. P.36
~~ad aduentionem~~
aduentionem
stini ^{cora} p^{er}uenabat
trix fiduciam
nuunt, seq. ex
moria uaris
ris sudib; sonta
i^uer lud^o equē
equoq; flexis
impetus has
x sunt. In quib

actib; monstrabat, quod nullo pauore trepidabat, quia
 talia opabant. Talia quippe iuuent² excoleba² & feta
 te sensuq; seniores in unū cōfederant, causasq; & filii et
 prudentiæ conferebant. Intim² babilonienses nūcu² ap
 pinguarent, tantosq; tanto gaudio trepidantes cōspi
 carent² mirati sūt. qm̄ ratio usq; babiloniā cucurre
 rat. qd̄ & fame emicabant² & pauore ^{excurriant²} exonebantur.
 Adducti q̄ ante p̄ncipes sunt, & in hec uerba retulerūt,
 que eis commissa sunt. Dominus n̄r admiral² d̄s babil
 loniæ; mandat uob franco² p̄ncipib; salutē & amici
 ciā, si ei uoluntati uultis obedire. In aula regis p̄sax
 dñi q; n̄ri, magnus ^{ue/m̄ m̄sa} p̄ncipib; congregat² ē conuentus, septē
 q; dieb; ^{consuluerūt} p̄latū ē consiliū. qd̄ eis sup hoc ^{sit} agen
 dū. Mirant² enī ^{pur} ut qd̄ sic armati queratis dñi ur̄i
 sepulchrū. gentē ^{seruim} suam a finib; diu possessis eximi
 nantes, immo qd̄ nefariū ē p̄gnis, in ore gladii tru
 cidantes. Quod si ^{post hoc} ~~de cetero~~ in pera & baculo uultis ire,
 cū honore maximo rerumq; opulencia uos illuc faci
 ent p̄transire. De pedib; equites facient. q̄ paupes
 sunt, in toto itinere nec ī reditu amplius esurient.
 Et si p̄mensē ad sepulchrū uob diurnare placuerit,
 bonæ copia uob n̄ deerit. facultas eundi p̄ unū sam
 uirū uob ^{conspiciunt} ~~deliberabit~~. ut quo honore placuerit, et
 templū & sepulchrū ^{in quolibet} ueneret. Quod si hec uob īdul
 ta cōtempnitis, & in animiq; ur̄q; magnitudine & fidi
 tis & armis apud nos st ~~ducimus~~ eē temerariū, quod ^{ma} ~~quod~~ nulla, quam ^{ma} ~~quod~~
 quilibet humana potestas cōgrasset² cont̄ babiloniū

937
 Legationi omnia

huc idem uobis est ita angustia quanto periculo uos uter
 natis;

regē; p̄sā. ^{si s̄m̄entia uestra} Jam ū que ^{ap̄plaudunt uob̄} sup̄ his nobis
ap̄te: que ^{ū displicent in comuni edicte} ad hec cō
munis sententia p̄ncipum respondit, dicens: Nulli
sapienti mirandū ē si ad dñi n̄ri sepulchrū cū ar
mis uenimus, genteq; ur̄am ab istis finib; ^{elamam?}
qm̄ quicūq; de n̄ris huc usq; in baculo & pera ueni
re soliti erant, turpi ludibrio ^{affertis} ~~mirabantur~~ & igno
minia contumeliaq; tolerantes, ad extremū p̄ime
bant. Terra autē gentis illq; n̄ ē, licet diu possederit
q̄a n̄r̄a a p̄risca temporib; fuit, eisq; p̄p̄t maliciam
^{in uisitatione} sua ur̄a gens adūsa abstulit. Que tam̄ idō ur̄a n̄
debet eē, q̄a diu eā tenuistis. Celesti enī censura n̄c
decretū ē, ut miscd̄a reddat̄ filius, q̄t̄ iuste pat̄b;
ablatum ē. Ne glorie gens ur̄a q̄a sup̄auerit esse
minatā gente q̄c̄q; qm̄ diuina suffragante poten
tia, ī ceruicib; ur̄is meritū recōpensabit̄ gladio
francoq;. Et notū eē p̄c̄t̄ his q̄ ignorant, q̄a n̄ est
hominū eūtere regna, s; ei p̄ que reges regnant.
Ipsi dicunt se uelle nob̄ indulgere, si in pera & ba
culo ^{post hoc} ~~modo~~ uelimus transire. ^{nihil opus nob̄ ista} ~~in seip̄am reddat~~
eq; miscd̄ia, qm̄ uelint nolunt, thesauris eq; n̄ra
ditabitur. seu ^{replebitur} euacuabit̄ inopia. Ierusalē cū nob̄
adō c̄cessa sit, q̄s p̄ualet auferre eam. Nulla uir̄
ē humana que nob̄ ^{in illa modo} omnino t̄rorē incutiat, q̄a cū
morum nascim̄, cū uitā amittim̄ t̄poralē, recu
pam̄ sempit̄nam. Idcirco renuntiate his q̄ mise
runt uos, q̄a arma que ī pat̄a n̄ra sumpsimus,

Et cum capta erit iherusalem non dimittemus. Confidimus enim
 in eo quod docet manus nostras ad pluvium et brachia nostra ponit
 ut arcum erigat. quoniam et via nostris gladius aperietur et omnia scan
 dala eradicabuntur, et iherusalem capietur. Tunc nostra erit non
 pro hominis indulgentia, sed pro celestis censure equitate.
 De uultu enim domini hoc iudicium pendit, quia iherusalem
 nostra erit.

~~De rebus~~

Legati uero quod ultimum prederent non inuenierunt, sed audito
 hoc uerbo scandalizati sunt. Antiochiaque nostris consentiens Hinc duo cas
 tibus inierunt. His ita pactis, tertia die post pactum pluvium, tra breui sub
 castellum cepunt edificare: de quo superius mentionem fecimus; tempore con
 structum in initio pontis, ad Mahumariam scilicet. in situunt.
 loco cimiterii ante ianuam ciuitatis. Destruere autem Scemate con
 omnes tumulos lapideos mortuorum, et ex illis castrum mu spicuo. sunt.
 merunt. Quod omne pactum fuit, commendatum est. Jamun fabricata duo.
 do egyptio comiti sancti egidii. hoc factum ualde ostendit
 eos qui in ciuitate erant, quoniam ultimus ab illa parte non
 ualuerunt exire. Hinc uero iam secure ibant, quocumque ire
 disponebat. Tunc proceres elegerunt uirum optimum equoque
 uelociorem. et non longe ab urbe transierunt fluvium, et
 preda maximam inuenierunt, equos, equas, mulos et mu
 las, asinos et camelos, et animalium quinque milia. Om
 nia hec egyptia cohors adduxit ad castrum. et celebrata est
 apud christicolos leticia magna. Quod infortunium ci
 ues uehementer attulerunt, quoniam habundantia rerum que uirum
 roborauit. perdita illos debilitauit. Illic uero ubi preda
 capta fuit, erat antiquum castrum, sed incuria et uetus

tate dirutū. & adhuc uigebat ibi quoddam monasteriū.
Quod ~~magis~~ ^{magis} suos ~~constringere~~ ^{constringere} inimicos. p̄cerib; pla-
cuit reedificare, & forti munitione circū ~~circū~~ ^{circū}. Qd
cū in breui paratū fuit, inq̄s̄tio facta ē, q̄s̄ illud custo-
daret. Et dū tractaret de custodia, & plurima iuentū
p̄cederent uerba, tankrad' illustris p̄nceps & egius iu-
uenis, sic erat alacer ī sermonib; & factis, ī mediū p̄si-
luit, dicens: Ego custodiā castellū, si custodie mee dig-
nū reēpensabit meritū. Preciū ḡ om̄s in cōmune tax-
auerūt, & quādringentas argenti marcas ei cōtulerunt.
Tankrad' castellū inuit, eūq; peditiū turmis fortiq;
milite plus qm̄ munitionē aliā firmavit. Quod si
delit̄ dō optulante, suscepit. qm̄ ipsa die magnus
armeniq; p̄pls, & suraniq; ad ciuitatē ueniebat, et
urbanis ^{commoda} opima uictualia afferebat. Quō om̄s ī in-
fidus posit' tankrad' app̄hendit, nec tam eō q̄ xp̄iani
erant occidere uoluit. s; cū ip̄sis sarcinis ad castrū
suū cōduxit. Quō tandē tali cōditione illesos abi-
re p̄misit. ^{deleuerunt fidem, si allaturos christianos} q̄a p̄miserūt ī fide xp̄iana qd afferrent
^{proportio} p̄cio necessaria; q̄ ad usq; capet̄ antiochi-
a. Quod illi strennue impleuerūt, sic & sponderūt.
Tankrad' ū uias ao semitas obstruxerat, his q̄ erant
ī ciuitate. q̄ null' audebat exire. P̄p̄tea pacis in-
duciā quesierūt, dicentē q̄ illo temporis in ual-
lo apud se tractarent, qua lege, q̄ cōditione, se &
ciuitatē xp̄ianis ^{delibarent}. Crediderūt p̄ncipes,
& dispositis p̄actionib; & tempore cōstituto tenen

p. 39

Delunt # paginae.

quippe hec & cōsimilia dicta boamundi prudentē intel- ^{9.41, 12}
 lerit. ipsūq; uehementē boamundū suo amori illerit. Cūq;
 cōtigisset, iūmico humani generis suadente; qđ supius
 dictum ē de ualone; pirrus cū suo boamundo loqui
 ampli n̄ ualuit: s; tam occulte p̄mittuntū hec sibi
^{significauit} mandauit. Hou te nobile uirū atq; fidelē xpianū,
 m̄do me tue fidei & meā domū. faciā t̄ que me fa-
 cere hortatus es. Tres turre qđ i antiochia custodio
 t̄ trada: & unā de portis t̄ tueq; genti xpiane. Et ne
 frivolu illud eē credas; & ne de mea fide diffidas: mit-
 to filiū meū t̄ que unice unicu d̄ ligo, eūq; sic &
 me ipsū tue fidei cōmitto. Quib; uisib; & auditis, bo-
 amundū magno ^{affertus} f̄rens ē gaudio, magnaq; i eo apud
 d̄m excreuit deuotio. Lacrimas ab oculis ubes erupit,
 & dō gr̄as agens manus i celū tetendit: Hec mora pn-
 cipes iūmū cōuocauit, eisq; talia irulit, dicens: Iggū
 p̄ncipes & uiri bellatores, comptū ē uob q̄ntū inui-
 riā passi sum i hac obsidione; q̄ntaq; patim; & qm̄
 diu uoluerit d̄s patiē. Si d̄s alicui hanc ciuitatē
 paliqđ i genuū dare uellet, dicite; si uīa auctoritā.
 ei eam cōcederet. Ad hec multi exclamauerūt iūmū
 dicentes: Nos simul eā habebimus; qm̄ simul angustias
 necessitatū tolerauimus. Tunc boamundū modicu
 subridens ait: He ciuitati que tot d̄nis subiecta erit.
 Nolite fratres ea dicere; s; ei impio subiciat; q̄ eā pote-
 rit acquirere. Qui ut uidit qđ nil p̄ficiebat ad cast-
 sua redit: & tam numos pyrri qui ad se uenerant

detinuit. Principes uero amoto boamundo, consilium inie-
 runt dicentes: Hos bonum consilium non habemus, quod uerbis
 boamundi uiri sapientissimi continemus. Si a primo die
 quod huc uenimus, hoc fieri potuisset, magnum nobis proficu-
 um inde puenisset. Nullus enim per ambitionem urbis
 Antiochie de terra sua exiuit, eam habeat cui deus dare
 uoluerit. Hinc omnium una sit intentio, scilicet
 sepulchri deliberatio. Placuit omnibus. Boamundus uoca-
 tur etiam Antiochia, si eam adquirere potest, beniuole ab omnibus con-
 ceditur. Boamundus itaque hanc seignis uiros sibi fideles,
 noctis crepusculo, remittit adamicum, ut ei renunti-
 et et modum et terminum. Pyrrus ~~peruenit~~ ut in crastinum
 commoueat exercitum francorum, quasi ire debent ad pedandum
 in terram sarracenorum. Et cum nox obscurare cepit, reuertan-
 tur ad castrum ex parte ciuitatis, in qua ipse erectus exercub-
 bo auribus in turribus meis. Prope murum parati ueniant
 et nichil unquam timeant. Scredidit hoc consilium boam-
 undus quibusdam suis familiaribus, hugoni magno, et du-
 ci bothesfrido, podiensi episcopo, et comiti ramundo. Hic
 itaque eis: Nocte uentura diuina opitulante gratia, tra-
 detur nobis Antiochia, exposuitque eis nuntium, qui audi-
 tis omnibus, gratulati sunt, et benedixerunt dominum. In
 crastinum congregauerunt duces bellatorum, iugentem mili-
 tum cuneos, peditumque quam plures turmas, et egressi mon-
 tana transierunt, quasi in terram sarracenorum perdatum. Hoc
 te adueniente cum summo silentio redierunt, sequi bonae
 spei preparauerunt. Boamundus uero ad locum sibi ab amico

P. 42
 remandat
 cuncto prodita sit
 Antiochia

destinatum prexit / eum suis tantum militibus; et cum pauci
 longe remansit a menibus; ceterosque cum una scala direxit
 ad ipsa menia, que erecta perungere potuit ad propugnacula.
 Iuxta cum erecta fuit, ex tanta multitudine nullus pro ascendere presumpsit. Cumque omnes sic hesitarent, tunc unus miles nomine fulgerius carno
 tensi natione, audacior ceteris ait: Ego in nomine ihu
 christi primo ascendam: ad quicumque me deus uocauerit suscipiendum
 siue ad martirium seu ad optinendum uictorie
 brauium. Quo ascendente ceteri subsequuntur: et in breui ad
 ipsa murorum fastigia perueniunt. Pirrus autem stabat illic,
 prestolans eorum ^{aduentum} peruentum, et egre ferens nimiam tarditatem.
 Qui cum boamundum minime uidet, inquisiuit ubi esset.
 Qui in primo ad eum dixit: si pirrus de absentia uehementer
 contristatus est, dicens: Quid facit ille piger: quod tardat
 quod ue moratur. Mittite quod dicat, quod citius ueniat. Mit
 tite quod dicat, quod lux hodierna appropinquat. Et crebris
 clamoribus gallicis presignant ad eum ^{ad eum} seruum. Hunti eligi
 tur qui nunciet hec boamundo, quod ut audiuit, festinus
 accurrit: sed cum ad scalam peruenit, fractam inuenit. In
 terra fulgerius qui cum sexaginta iuuenibus armatis
 ascenderat, exceptis turribus pirri, tres alias belli
 ca uirtute occupauerat: et in eis duos fratres pirri
 intemerat. Quod licet pirrus non ignoraret ^{omnino} a promisso fidei
 pacto non retardauit: sed ut audiuit quod scala fracta esset,
 ita uementi boamundo et omnium francorum multitudi
 portas aperuit. Et cum graues gemitus ab imo pectore

Tunc facie
 leta. radia
 bat stella
 cometha

traheret, longaq; suspiria, nulla tam eum a pmissa
fide illata reuocauit iuria. Iuē boamundus i ipso
portę mitu sumisso capite salutauit. atq; de collato
bñficio grās egit. S; cū causā lāmationis ei didicis
set, admodū indoluit. & de militib; suis q̄ eū custodi
rent, resq; ^{suas} fidele custodiā dereliquit. Hec reti
cendū, qm̄ sub illa nocte, cometa que regni mutati
onē p̄signat, int̄ alia celi sydera rutilabat, & sue
lucis radios p̄ducebat. & int̄ septentrionē & orientem.
igneus rubor i celo choruscabat. His euidentib; signi
i celo radiantib; & auroa tris lucē referente, exer
cit² dī portas Antioche intrauit, munitate illi² qui
ferri portas ereas cōtruit, & ferreō uectes cōfregit.
cui² potestas p̄manet i sola solq; amen. **EXPLICIT**

LIB. V. INCIPIT. VI.
muerfi fideles hui² p̄ri fide attende
re: & attendentes siquid ex fide p̄fi
dem p̄mittitis, absq; ulla cōtradictione
p̄ficite. Nulla hęc memoria frat̄ne mortis,
nulla uis doloris, nulla instigatio mer̄ oris
auertere potuit a pmissę fidei stabilitate: ma
gisq; ualuit apud ipsū fidei pactio, qm̄ duox̄ germa
nq; diri cruciat² int̄emptio. & si illud antiquū p̄ble
ma sampsonis in mediū uolumus adducere, huic eq̄
pollens possum² p̄ponere. Sampson ait: Ne comedente
erunt cūbus, & de forte egressa ē dulcedo. Nunc ū de
infideli p̄cessit fides, & de ext̄neo familiaris & inte

gra dilectio. At ne fastidiosam uideam^{us} facere dig^{no}ssio
 ne ad incepta redeamus hystorie p^{ro}positione. Quarto no
 nas iunij xp^{risti}am urbem antiochie intrerunt. & iⁿ ore gla
 dii de suis ea inuasorib; uindicauerunt. fulgeris & alii com
 plices q^{ui} cu^m eo muros ^{ascenderunt} intrauerunt, turre^s undiq; iⁿuadebat,
 & in cautos iugiles somnoq; solutos, spiculis gladiisq; co
 fodiebant. & de summo illa^{rum} fastigio ad terram piciebant.
 Qui in domib; sopiebant sonitu clamoris exciti, seire ges
 tientes, q^{uod} hoc e^{ss}et, cu^m foris exirent n^{on} reuertebant. quoniam
 gladios iueniebant paratos quib; excipiebant. Qui xp^{risti}
 ani erant kurel. & alias deo laudes p^{ro}sonabant. ut phoc
 scilicet n^{ost}ris immortescerem, q^{uia} n^{on} tureis, xp^{risti}ani ^{esse}nt pas
 sim sternunt plateas ciuitatis corporib; morientiu, q^{uoniam}
 te nullus ex^{tra} resistebat, s; querebant om^{nia} latibula et
 fuge p^{ro}fidiu. Nulli honor impendit. pueri cu^m puellis,
 iuuenes cu^m senib; senes cu^m iuuenib; matres quoq; cu^m
 filiab; iⁿficunt. Qui fugere potant p^{ro} portas exibat, P. 44
 morte tam minime euadentes, q^{uia} iⁿ manus de cast^{ris} ue
 nientiu incidebant. Contigit aut^{em} ut int^{er} fugientes
 Cassianus rex & d^{omi}ns ciuitatis uilib; pannis obsitus eua
 deret. & in terram tankradi fugiendo pueniret. S; malo
 sui iⁿfortunio Armeni eu cognouerant, & ei illico cer
 uice amputauerunt, & caput illi ad p^{ri}ncipes attulerunt.
~~hanc habet q^{ui} p^{ro}uit feraguna b^{er}hanceos p^{ro}portauerunt~~
 Pars magna fugit iⁿ castru q^{uod} ciuitati imminet. q^{uod} ita
 loci positione & natura munitu est, q^{uia} nulli^{us} machine arti
 ficium timet. Illic eni est mons urbi o^{mn}iguus, cui cacu

*Candiditas
 Christianorum
 militum*

E. v. m.

^{per uincula}
 in porrigit ad sidera, quo uix ^{per uincula} ~~adtingere~~ possunt unum
 entium lumina. Et de ipso potest circūspici tota regio.
 In eā cōfugit numerosa multitudo turcorū, habueruntq;
 illud solū receptaculū. Erat autē huic castro una tris
 nimium uicina, quā boamundus cum suis satellitibus iam
 obtinebat, illudq; castrū per eam impugnare parabat.
 Si illi resumptis uiribus, turri ~~fast~~ eminentiores, sagitta
 et spicula, instar grandinis desuper imittunt, ~~et~~
~~et~~ nris minime ~~hostes~~ ¹⁰⁰⁸ ~~con~~ eos pugnare: sed se clipeis
^{desuper} ~~et~~ armis defendere. Locus enim artus angebat,
 et hostis opprimebat: quā nō erat alia uia decertandi, quā
 prestabat latitudo murū. Propterea cōtigit quā turci irru
 erunt cōtra turri, unus impellebat aliū, nec retire
 erat facultas: nec in leua nec in dextera ulli erat diuor
 tium. Quoties impetum uentū super nros impingebat
 in lanceis illi spiculis et mucronibus excipiebant, et sic
 uulneratos ad terram proiebant, et eis illos quā turri
 desuper moliebant offedere postornabant. Sicque mor
 tuus uiuus necesse inferebat, et eum ~~in~~ ⁱⁿ ~~uicinia~~ ^{uicinia} uita decer
 at. In quo cōflictu boamundus
 guttū sagittarū ē in femore: nec iam nisi claudicas
 ualebat recedere. Sanguis ubertim de uulnere ce
 pit stillare, et cor nobilissimi principis a uirtute per
 tina cepit deficere. Qui nolens et iuuat in alia turrim
 recessit, bellūq; dereliquit. In eius infirmitate aliqua uir
 tus corrumpit, quā unusquisque miserabile casum sui du
 cis admodum doluit. Pugnam dimittunt: turcis tur

vicinerit

Sanguis abscessit
 sic boamundus
 pugnat; cessit

Desunt multa

rent, digna eēt memoria. Nullus nr̄q̄ segnis, nullus P. 80
 pavid' reptus ē: s; om̄s uno sp̄u animati / unanimi p̄se
 quebant inimicos crucis xpi. Mirū quippe erat, qd̄ tan
 toꝝ multitudinē armatoꝝ paucitas nr̄q̄ n̄ expauescebat,
 s; diuina suffragante gr̄a magis ac magis cōualefcebat.
~~Et sic certatim manu ieludat. Sic q̄ die tota pug~~
 neꝝ cōflict' ^{2. dicant} ~~in uentusq; quo sol uentū poli superius con~~
 scendit, ~~hominis delictis~~ q̄ dñs nr̄ ih̄c crucē ascendit: ip vsq; ad hori
 sa eade hora om̄e robur contr̄ie gentis emarouit. ~~I~~
 ta sensu ~~mutati~~ ^{ut} se q̄ nec fugere pot̄nt nec se defen
 dere ualuerunt: ~~q̄ hanc se sequi debuit~~ putantes ut sic
 sibi tuerent ne a nr̄is ~~inuenirent~~ ^{ueteris} ~~ill' a illos sagittabant~~
 sic aucupes uolatilia: ~~ead' i' aren' demersos trucidabant~~
 ut i' macello ~~carpifices animalia~~. Alii autē tenentē gla
 dios i' manib; pedib; nr̄q̄ puoluti, tr̄e se ieludabant, et P. 81
 erigere se cont' xpianos n̄ audebant.

Iam ū p̄ma pars babilonici exercit' tota fugebat, & pos
 terior de uictoria cui' esset adhuc dubitabat, q̄a nichil
 unq̄m minus sperabat, qm̄ fugā, fugā, & uictoriā xpianōꝝ.
 Sū enī suos cōspicabat p̄ plana campōꝝ fugiendo discur
 rere; estimabat illō p̄sequi xpianos, & uelle occidere.
 S; postq̄m cōperunt qd̄ xpiani f̄erat uictoria, gaudiū
 qd̄ habuerant sup̄ant mesticia. Tōq̄ ipsi p̄r̄ti fugi
 unt: & sequacib; suis fugiendi p̄stant cōsortium. Et
 ut uentus aquilo dissipat nubes, & i' missis turbo agge
 res stipulas, sic nr̄i dissipabant alas & cuneos fugientū.

Dum hec ita fierent: dñs sic milites xpi, satellites dia

4 u

boli destruerent. & comes sc̄i egidii qū iuxta mare pug-
nabat absq; numero p̄merez & multo plures i mare p̄-
cipites ire cōpelleret qd̄ clemens, nō ū demens. Admira-
uis stans ante portā ascalone dixerit audiam? sicut
sup̄dict? p̄selitus iherosolimis deinceps retulit, qū iuxta
illū erat, ut assecla, & domesticus uerna illi. Clemens q̄
ut demens dicebat, dū gentē suā gens xp̄iana destrum-
cabat. In mathome p̄ceptor n̄r & p̄tne, ubi ē uirtus
tua. Vbi ē celestū iur̄ n̄m̄nū, cū qb; ipse gl̄iaris.
Vbi ē creatur̄s efficax potentia, cui semp̄ astat tua p̄-
sentia. ^{ur} Ut sic reliquisti gentē tuā, qm̄ immiscdit̄ des-
truit, & dissipat, immiscit, gens paup̄ima & p̄annosa. q̄s
aliaz gentū p̄p̄sena, om̄iūmq; p̄r̄s hominū fer, ru-
bigō & scoria. Vens, inqm̄, que a n̄a solita erat quere-
re panē, que nichil p̄r̄s habebat, n̄ baculū & perā.
Lociens eis elemosinā dedim? totiens eq; miseri sumus.
Heu heu, q̄re eis p̄p̄cimus. Uir illoz miserie idulsum?
Quare n̄ om̄s occidim? Hunc scire possumus, qd̄ huc
ueniebant n̄ ut ueri adoratores, s; ut subdoli explora-
tores. bl̄am n̄r̄ felicitatis uider̄t. diuicias n̄as cōcupi-
erunt, cōcupiscentiā secū in t̄ram suā detulerunt, &
istis nuntiauer̄t. Hō q̄ isti sitiunt aurū argentūq;
n̄m, & ob hoc tā crudelit̄ effundunt sangnē nostrū.
Ergone homines isti, q̄ tantā habent potestatē, aut
certe ifernales dū. forsitan ifernus ruptus ē, & popu-
lus iste erupit. Abyssus crepuit, inde gens ista ^{erupt}
erupt. Nulla enī habent uiscera humanitatis, nulla

hec ut demens
sunt tristia
uerba clem̄ti.

indicia pietatis. Si homines eēt, mori timerent. si un-
de emerferunt ī infernō redire n̄ ex pauescunt.

O gla regni babilonie qm̄ turpit̄ hodie de honestatis,
que bellatores tuos olim fortes n̄ debilitatos amit-
tis. Que gens ultius potit̄ huic nefarie genti resiste-
re; cū gens tua cont̄ eam nec ad horā pot̄ subsistere.
heu heu n̄ fugiunt, qui nūqm̄ fugere didicerūt. Tur-
pit̄ p̄sternunt, q̄ alios p̄sternere cōsueuerunt. *P̄ dolor: P. 82.*
om̄ia nob̄ cedunt ī contrariū. Vincere solebamus & un-
cū. In leticia cordis assidue uersati, n̄ merore affi-
cimur. Quis ualeat oculos suos a lacrimis tempore. & eru-
pentes ab intimo corde singultus cohibere. Huiusmodi
ī collectione huius exerceo curā magne sollicitudinis
expendi, multūq; tempus frustra cōsumpsi. Fortiore
totius orientis milites innumerabili p̄cio cōduxi, &
ad hoc bellū adduxi. n̄ ad extremū & ipsos & p̄cium
amisi. Multo argenti dispendio parauerā ligna ad cō-
struendas turreas lignear, & om̄i ḡn̄is machinas ī cir-
cuitu iherl̄m̄ ut eos obsiderē. E ipsi longe ab ea p̄ue-
nerunt faciē meā. Quē honorē habebō ultius in t̄ra
mea; cū sic me de honestat̄ gens aduena, ppl̄s alienus.
O mathome mathome q̄s unq̄m̄ uenustiori cultu te co-
lunt in delubris auro argentoq; insignitis, pulchrisq;
de te imaginib; decoratis, & ceremonis & sollempni-
tatib; om̄iq; ritu sacro. Sed hoc ē qd̄ xp̄iani nobis inful-
tare solent; q̄a maior ē uirtus crucifixi qm̄ tua; qm̄
ipse potens ē in celo & in t̄ra. Apparet autē n̄ qm̄ qui

i eo confidunt uincunt. illi uero uincunt qui te uenerantur.
Sed hoc non est ^{inimicitia} incuria nostra quam auro, gemis, cunctisque
opibus preciosis, magis insignita est quam sepulta tua quam
Christiana. Ciuitas illa que tuo nobilitatur corpore, nunquam
decisa est ab honore, sed omni sublimitate semper excreuit,
omnibusque famulatu debite uenerationis enituit. Ista uero
que crucifixus ^{humatus} tumulatus est, nunquam demeruit honorem habu-
it, sed destructa et calcata, ad nichilum redacta multo
cuius fuit. Iuxta que culpa ita degenerat efficiuntur, cum om-
nem et exhibeamus honorem, et nulla nobis rependis uicem.

Otherlin ciuitas seductrix et adultera, si ullo tempore
contingeret quod in manus nostras deuenires, totam te so-
lo coequarentur sepulti tui sepulchrum fundit extinguere
rem. Iuxta hec et huius equipolentia Clemens Admiratus suo
ce querula rotaret, nostri assueti uirtutis sue non imme-
mores, ante ^{urbis} ianua tanto impetu in Babiloniam iruerunt,
quia neminem eorum nisi mortuum aut plagis exhaustum ex-
ianua reliquerunt. Tali itaque in diuina uirtute bellum
deuicit, et nostros uictoria commendauit. Et quod ad plenum
ualet referre quod occisi sunt, in angusto porte ^{des} introitu.

Ite Clemens iure flere potuit, cum tot ante se suos cada-
uera uera extincta uidit. Quida adhuc in summo spiritu positipal
sic fundit, hoc putabant, et Clementi, qui illos eos adduxerat, maledicebant.
Iste subactio. Fere tunc Clemens euulando fleuisse, et nostros maledixisse.

Effugium. **E**ffugium. **E**ffugium. **E**ffugium. **E**ffugium.
caute. ueni- **E**ffugium. **E**ffugium. **E**ffugium. **E**ffugium.
entes per mare **E**ffugium. **E**ffugium. **E**ffugium. **E**ffugium.
nauis. **E**ffugium. **E**ffugium. **E**ffugium. **E**ffugium.
attulerant totius opulentie supplementum, ad obsidio

ne urbis iherosolymitarum. Iuxta ut uiderunt suos & do-
 minum suum tam turpiter confusum, timore perterrita uela suspen-
 derunt, & in altum mare se impulerunt. Iherosolymitani uero cum manibus
 in celum erectis cordibus, deo gratias retulerunt. Et ad eorum tento-
 ria reuertentes aurum, argentum, & innumera spolia uest- P. 93.
 tuum, copiaque ciborum, multa animalia, omnium instrumenta ar-
 magum, inuenerunt. Inuenerunt quoque equos & iumenta, mulos et
 mulas, asellum & asinas, & dromedarum unum. Quod de omnibus
 & uarietibus, aliisque pecoribus referam, quae ad esum parata
 erant. Iebetes & caldare, & cacabi, & ~~...~~ & co-
 phini pleni auro argentoque, aureisque uestibus, omnesque ex-
 apparatus ibi inuentus est, ditissimaque praeda locupletati
 sunt, quae tentoria admirabili regalibus referta diuiciis
 habuerunt. Munus pulchrum defert comes ante sepulchrum.

Sanda ~~quae in summitate argenteae haste pomum habe-~~
 bat aureum. comes normanniae obtulit sepulchro
 domini fuitque appretatum precio .xx. marcharum. Ense uero
 alio emittit .lx. viantes. Dum uero nostri sic triumphaliter reuer-
 terentur, inueniebant agmina rusticorum uasa uinaria
 & aquilia deferentium, quae necessaria esse putabant in ob-
 sidione suorum usibus dominorum. Qui, uelut bestiae, stupefa-
 cti, nusquam diuertebant: & inclinatis ceruicibus, enses nostrorum
 expectabant. Plerique in mortuorum sanguine se uolu-
 tabant: & quasi mortui inter mortua corpora latitabant.
 Ut autem nostri peruenissent ad flumen uero patriarcham dereli-
 querant, quiescentes utque fatigati somnum suum dor-
 miebant. Utque dies illis aurora perueniente reddidit,

h m

Quoniam iusto
ab Hierosolym
ma reuerti sunt

Congruit ex
equo resonant
in montib
echo.

exurgunt, & iter ceptum ppetarunt

Qui ut ciuitati fere ad duo miliaria primare cepe-
runt, sic triumphatores insonuere tubis, ^{is instrumentis} & corni-
bus atq; omni genere ^{is instrumentis} musicalium ita ut montes & colles
harmonie modulatis tinnitibus responderent & quodam modo
eis domino uibilarent. ^{is instrumentis} Idem realiter implebat quod spiritu aliter per
Isaiam de ecclesia fidelium dicitur: Montes & colles cantabunt coram
uobis laudem. Erat autem admodum gratia multisidamque suauitate de-
lectabilis harmonia, cum uoci militum sonituque tubarum ^{responderet} con-
suerant tinnitum montium, cecaua rupium & ima euallium. In
uero ante portas urbis uenirent, ab his que remanserant, cum
diuinis laudibus. ^{et fatis cantibus} ^{et per pri supra 19}
~~deus dno preonant.~~ Et merito deus super hoc laudabat, quoniam ne-
pegnis sui portis apertis recipiunt cum laudibus, que olim cum
magna difficultate in magnis uiribus suscipiebantur de
portibus numeris. De his pegnis portis & per Isaiam domino dicitur:
Porte tue eis apertis iugiter, die ac nocte non cludentur.
Hec prophetia nostris temporibus adimplet, quia ne portae ier-
usalem filis pegnis apertis, que eis in antea die ac
nocte clauderentur. factum est autem hoc plerumque ad laudem &
gloriam ihesu christi domini nostri, per die ydus augusti.

Quia uero hystoricus sermo iste ab Hierosolyma supsit ex
ordiui nominis sui, & fine retinet sic & medium, nulli
inconsonum uideatur, si in calce huius operis, que eam primam fecerit,
que ita appellauerit, scribitur. Belchisedech fertur eam post
diluuium condidisse, que iudei asserunt filium hoie fuisse. hanc
in Syria conditam sale appellant, & in ea deminceps primul

Hierosolym
Hierosolym

ta tempora regnavit. Im postea Jebuser tenuerunt, & partē suā nominis que ē Jebser addiderūt, & sic collectis ī unū nominib, b in r; mutata[†] ierlm uocauerunt. Postea ū a salomone nobilius cōposita, & templo dñi & sua domo regia, multisq; alijs fabricis & hortis & piscinis, iherosolyma appellat. & quasi de [†]id nomine iherosolonia itelligitur. hec a poetis solyma corrupte uocat. & a prophetis syon dicitur qd ī nra lingua speculatio m̄pretat, pro qd ī monte cōstituta, de longe uenientia cōtemplatur. iherlm autē in nro sermone pacifica m̄pretat. De antiq hui gliosa opulencia scriptū inuenimus ī libris regū, qd salomon fecit, ut tanta habundantia argenti eēt in iherlm, quanta & lapidum.

P.84

Enimū multo copiosius dicitur entuit, cū mea dei filij p generali om̄ium redēptione, cruce sustinuit, celū suis syderib obnubilauit, & t̄ra tremuit. petre scisse f̄t. monumta apta f̄t. & multa corpora sanctoꝝ q dormierant surrexerunt. In q̄ ciuitate cōtigit sum qm̄ tā mirabile mysteriū de q emanauit salus om̄iū fidelū. Ex quo hoc conicit, qd hanc ita di filij sua glo riosa morte illustrauit, qd si nris placuisset auctorib, n̄ iherlm, s; x in s. mutata[†] iherlm debuisset uocari. Et sic in nro ^{idomari} elego salus pacifica potuisset m̄pretari. Ihs & huiusmodi figuratiuis actionib, forma ē & mysticum sacram̄tum illi iherlm celestis, de q dicitur. Urbs fortitudinis nre syon saluator, ponet ī ea muros & antemura leuante portas & ingrediet gens iusta, custodiens ue

ref. salom.

160

ritatem. De huius laude cuncta referre non possumus, que
elicta sunt a prophetis & legis doctoribus. Hec uero in rena nostra eta-
te sunt a deo derelicta. & odio habita, a malicia in habitan-
tium mea. Cum autem ipsi domino placuissent, adduxit Francigenam
gentem ab extremis terre & peam ab inmundis gentibus; illa
libare uoluit. hoc a longe prophetam Isaiam predicauerat, et
ait: Adducam filios tuos de longe: argentum eorum & aurum
eorum cum eis, in nomine domini dei tui & sancto Israheli quia glori-
ficauit te. Edificabunt filii peregrinorum muros tuos & re-
ges eorum ministrabunt tibi. hec & multa alia inuenimus
in prophetis libris, que congruum huic libationi fac-
te etatibus nostris. Pro omnia & super omnia benedictus deus, qui
iusto iudicio peccata & uulnera & gratuita bonitate
quando uult et quomodo uult miseretur & sanat.

Explicit octauus de nullo dogmate prauus.

II^m

Hec magis ire sinit. quia nunc historia finit.

